

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 134. Merita per mortale subsequens mortificata, per pœnitentiam
reviviscunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

mittetur ei, neque in hoc saeculo, neque in futuro. Matth. 12. *Impossibile est eis qui semel sunt illuminati. . . . Et prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam.* Hebr. 6. *Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget quis.* Ad 1. namque respondeo per peccatum in Spiritum sanctum vel intelligi peccatum ex determinata malitia, vel quo manifesta Spiritus sancti opera diabolo tribuuntur, ut susceptio veritatis impediatur: quomodo Judaei de Christo dicebant: *in Beelzebub principe demoniorum eiecit daemonia.* Cujusmodi peccatum Judaeorum Christus dixit nunquam remittendum: quia previdit Judaeos de eo poenitentiam nunquam acturos. Vel cum Augustino serm. 11. de verb. Dom. per peccatum in Spiritum sanctum intelligenda est finalis impoenitentia, quam certum est nunquam remitti. Vel denique per peccatum irremissibile vel nunquam remittendum, illud cum D. Chryostomo intelligendum est, quod nunquam remittitur nisi difficillime, & admodum raro.

1366 Secundum testimonium sancti Patres communiter exponunt de poenitentia baptismi; qui cum sit initerabilis, impossibile est eos, qui prolapsi sunt post baptismum (qui est illuminationis seu fidei Sacramentum) per alterum baptismum renovari. Quo citam sententiam ibid. c. 10. dicitur: *voluntarie peccantibus. . . non relinquuntur hostia: quia is qui baptismi gratiam peccato abiecit, per baptismum iteratum non applicatur hostia in cruce oblata, per quam omnis ipis remittitur poena.* Vel dic cum S. Anselmo Apostolum Hebr. 6. loqui de his, qui post illuminationem, id est magnam vitae perfectionem lapsi sunt, diuque in peccatis permanserunt, quibus moraliter impossibile, id est valde difficile est per poenitentiam ad pristinam sanctitatem resurgere.

Tertium testimonium S. August. de corrept. & grat. c. 12. & S. Greg. l. 10. Moral. c. 28. exponunt de peccato ad mortem, id est usque ad mortem durante, de quo peccator non poenituit, nec se emendavit, sed & absque poenitentia immortalis est. Pro quo frustraneum est orare.

CAPUT CXXXIII.

Peccata remissa per poenitentiam, per delictum subsequens non redeunt.

1367 Neque enim conditionate, sed absolute remittuntur, ita ut Deus eorum non recorderet amplius, ut constat ex citato Dei per Ezechielem testimonio. Neque enim ex Rom. 3. *sine poenitentia sunt dona Dei.* Et ex can. divina d. 4. de poenit. ubi Gelasius Papa sic loquitur: *divina clementia dimissa peccata in ultionem redire viseris non patitur.* Concinit S. Prosper. l. 1. Respons. ad 2. object. Gallor. dicens, quod quamvis in mortalia lapsus post baptismum, damnandus sit, si in his moriatur: *non tamen in id quod remissum est recidit; neque in originali peccato damnabitur: qui tamen propter postrema crimina ea morte afficitur, quae si propter ea quae remissa sunt debeatur.*

1368 Scio Hugonem Victor. l. 2. de Sacram. p. 14. c. 9. oppositum contendere: *Si enim (inquit) vis ut bona tua, jam pridem per peccatum mortua, iterum per justitiam, seu poenitentiam, vivificentur; noli irasci. . . si mala tua, jam pridem per poenitentiam excusata, iterum propter malitiam tuam tibi impendantur. Sed Deus (inquis) dixit de malis meis, quando poenitentiam egi, quod ea mihi amplius non imputaret. Similiter & Deus de bonis tuis dixit, quando peccasti, quod amplius ea non remuneraret.* Ait namque Ezech. 18. *Si averterit se justus a justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes justitiae ejus, quas fecerat, non recordabuntur.*

1369 Sed Hugoni antepoenendi sunt Gelasius & Prof-

per, quibus, cum S. Thoma 3. p. q. 88. a. 1. communi cateulo Theologi consentiunt, dicentes; quod peccata jam per poenitentiam remissa, nunquam per peccata quaecumque subsequencia redeant quoad culpam, aut poenam remissam. Opus namque Dei, quale est peccatorum remissio, per actum hominis irritari nunquam potest. Et per hoc solvitur argumentum Hugonis. Si enim peccata remissa per peccatum subsequens redirent, opus Dei irritaretur per actum, seu peccatum hominis. Non sic, dum opera bona praecedentia mortificantur per peccatum subsequens; utpote quae non omnia moriuntur, nec abolentur in conspectu Domini, sed remanent in acceptatione ipsius, licet non profint ad remunerationem, durante impedimento peccati ex parte hominis; qui, licet irritare non possit opus Dei, potest tamen impedire ne sibi profint. Et hoc modo sancti Patres intelligant hoc quod Hago objicit ex Ezechie; sed prorsus aliter quod ex eodem allegavimus. Aliam disparitatem Theologi plerique hanc reddunt, quod Deus, cum sit summa bonitas, prior ad benefaciendum sit, quam ad puniendum.

Objicies tamen verba Augustini l. 1. de bapt. c. 12. *redire dimissa peccata, ubi fraternam charitatem non est, apertissime Dominus in Evangelio dicit.* Matth. 18. ubi a servo illo remissum debitum decem millium talentorum Dominus repetit, eo quod ille debitum centum denariorum consero suo dimittere nolisset, sed ipsum absque misericordia crudeliter tractasset. Respondeo 1. cum S. Thoma loco citato ad 1. *verbum illud Augustini esse intelligendum de reditu peccatorum quoad poenam in se consideratam, quatenus scilicet post poenitentiam peccans, incurrit reatum poenae aeternae sicut prius, non tamen propter eandem rationem.* Quia non propter peccata remissa eam incurrit, sed propter subsequencia non remissa. Hanc solutionem S. Doctor fundat in laudata responsione, quam S. Prosper. Augustini nomine, supra dedit ad 2. object. Gallor.

Respondeo 2. S. Augustinum, sicut & Evangelium intelligi etiam posse juxta doctrinam quam S. Thomas communiter receptus docet, peccata remissa redire secundum quid, non formaliter utique, sed aliquo modo virtualiter, quatenus scilicet peccata subsequencia, ob acceptam remissionis gratiam, aggravantur ex circumstantia ingratitude, & contemptus divinae bonitatis, & in tantum subinde aggravantur, ut tantum pro ipso debeatur poena, quantum debeatur ante remissionem. Et poenam istam absque misericordia Deus exigit ab eo qui non fecit misericordiam. *Judicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam.* Jacobi 2.

CAPUT CXXXIV.

Merita per mortale subsequens mortificata, per poenitentiam reviviscunt.

1372 Aest qua quia extra statum gratiae facta sunt, nunquam in Dei acceptatione vixerunt; sed de mortificatis dumtaxat, five quae ex gratia, & in statu gratiae facta sunt, operantemque mercedem aeternam effecerunt, sed per subsequens mortale peccatum carentis mortificata dicuntur, quatenus per illud impediuntur, ne hominem ad aeternam felicitatem perducant. Opera quippe hominis sextuplicis differentiae assignari queunt, viva, vivificantia, vivificata. Mortua, mortificantia, mortificata. Viva sunt, quae ex principio vitae, gratia scilicet & charitate procedunt. Et ista dum superveniunt operibus mortificatis, illa vivificant, & ideo vivificantia dicuntur, & maxime op er poenitentiae, quibus tolluntur mor-

taia, per quæ mortificata fuerant, quibus sublatiis, per eadem opera illa vivificantur, & idem vivificata dicuntur. Opera mortua, omnia illa sunt, quæ ab homine in mortali peccato existente procedunt, etiam quæ ex objecto suo bona sunt. Mortificata sunt omnia peccata mortalia, quæ quia spirituales animæ mortem inferunt, illa etiam opera bona & meritoria mortificant, quæ autem in statu gratiæ facta fuerant. Et hinc mortificata dicuntur opera illa bona & meritoria, in statu gratiæ facta, sed per mortale subsequens impedita, ne ipsi merces æterna reddatur.

1373 Quod ergo opera bona meritoria, per mortale subsequens mortificata, per penitentiam revivificant, docent communiter Theologi cum S. Thomas 3. p. q. 89. a. 1. docentque velut indubitatum, inquit Eftius, licet non sit fide certum.

Probat 1.º ex Scriptura Ezech. 18. ubi Deus dicit se amplius non recordari peccatorum, si de his impius egerit penitentiam. Recordaretur autem, si propter hæc bona opera præcedentia promerita mercede privarentur.

1374 2.º ex Joël. 2. *Reddam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus & ærugo.* Quod ad sensum assertionis nostræ Hieronymus exponit in hunc locum, inde concludens contra Novatianos: *Si autem post penitentiam, tantam ubertatem Deus omnium rerum pollicetur, quid respondebit Novatus, negans penitentiam, & reformari posse peccatores in pristinum statum, si digna fecerint opera penitentia?*

1375 3.º ex Luc. 15. ubi filio prodigo penitenti pater restitui iussit *solam primam.* Quod ad intentum applicat S. Thomas hic in argum. *sed contra.* Non enim minor affectus erga peccatorem ad se per penitentiam redeuntem est Deus, quam pater ille parabolice erga redeuntem filium suum, quem peccatoris penitentis figuram esse Patres asserunt, Ambrosius lib. 7. in Luc. Hieronymus epist. 146. ad Dam.

4.º ex Hebr. 6. *Non est injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius.* His verbis Apollolus eos hortatur ad penitentiam, qui post illuminationem prolapsi erant. Ergo vult, quod Deus non obliviscetur bonorum operum ante prolapsionem factorum, dummodo peniteant. Atque hoc modo Apolloli verba intelligere videntur Chryostomus homil. 19. in hunc locum, & Epiphanius hæresi 19.

5.º ex cap. 3. ad Galat. ubi Apollolus ipso à fide in infidelitatem lapsos sic redarguit: *Sic stulti estis, ut cum spiritu coeperitis, nunc carne consummemini. Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa.* Ad quæ postrema verba Chryostomus observat, quod ea Apollolus dixit, significans videlicet, si volueritis experses, ac revocare vos ipsos, non frustra passi fueritis. Expressius Hieronymus in hunc locum: *Quicumque ob Christi fidem laboraverit, & postea lapsus fuerit in peccatum; sicut priora opera sine causa dicitur passus fuisse dum peccat; sic rursum non perdat ea, si ad pristinam fidem, & ad antiquum studium revertatur.*

6.º ex Tridentino sess. 6. c. 16. ubi ad hoc ut operibus meritoris, gloria æterna reddatur, tria solum requirit. 1.º ut sint hominis iustificati. 2.º ut in Deo sint facta, sive ex Dei gratia. 3.º ut operans in gratia debeat. Postquam enim dixit: *justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo servaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda esse Apolloli verba.* .. "Non enim est injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri boni, &c." Concludit sic: *Nihil iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, vitam æternam, suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint,*

consequendam, verè promeruisse censentur.

Ex his consecrarium est 1.º gratiam sancti si-
cantem, & jus ad mercedem æternam bonorum
operum in gratia illa factorum, per peccatum
mortale non sic tolli, ut per penitentiam non re-
paretur. 2.º licet merita non remaneant in ho-
mine, existente in statu peccati mortalis, reman-
ent tamen in acceptatione divina, & merito Pas-
sonis Christi, propter cujus dignitatem & meri-
tum Pater æternus rationem habet bonorum ope-
rum in gratia factorum, etiam per peccatum mor-
tificatorum, dummodo operans ad ipsum per
penitentiam convertatur, & in gratia finaliter
perseveret.

An autem opera bona, per mortale peccatum
mortificata, secundum omnem suæ bonitatis ac
meriti gradum, ad eodem secundum totum præmium
essentiale antè promeritum, per penitentiam re-
vivificant? Non ita certum. Quidam enim pro-
fus affirmative respondent. Nec sine probabilitate,
nupte cui favent allata Scripturæ testimonia. S.
Thomas citat q. 89. a. 5. ad 3. & S. Bonaventura
in 4. dist. 14. p. 2. a. 2. q. 1. Et dist. 15. p. 2. dub.
8. censent opera illa non reviviscere secundum
omnem gradum bonitatis & meriti præterit, sed
secundum gradum dumtaxat præteritæ peniten-
tiæ intentioni ac merito respondentem, nec am-
phorem gloriam essentialem bonis illis operibus
retribuendam, sed eandem duplici titulo, cum
augmento tamen gaudii accidentalibus ob præceden-
tia illa opera. Non pauci tamen ex discipulis S.
Thomas, distinguunt in gratia & merito præce-
dentium operum esse physicum, & morale. id est
id quod fuerunt, vel secundum physicam suam
entitatem, vel secundum divinam acceptationem:
aiunt hominem per penitentiam non statim recu-
perare omnes primæ gratiæ, & meriti operum gra-
dus secundum esse physicum, sed secundum præ-
sentis dispositionis mensuram. Illos tamen omnes
recuperare secundum esse morale, quatenus ne man-
nent in divina acceptatione, ut eos homo recu-
peratur sit secundum esse suum physicum, vel in
hac vita, si dispositionem ad id proportionatam
acquirit; vel statim post mortem: quia tunc tan-
tas erit charitatis ardor, ut requisitam ad id pro-
portionem omnino habiturus sit. Et fundant se in
hiscæ verbis S. Thomæ 1. 2. q. 114. a. 8. ad 3. *Quo-
libet actu meritorio meretur homo augmentum gra-
tiæ, sicut & gratiæ consummationem, quæ est vita
æterna. Sed sicut vita æterna non statim redditur,
sed suo tempore; ita nec gratia statim augetur, sed
suo tempore: cum scilicet aliquis iustificatus fuerit
ad gratiæ augmentum dispositus.*

Subtilis est ista cogitatio, sed secundum eam
meritum bonorum operum mortificatorum reviv-
isceret ad majus præmium essentialè, non ad
accidentale dumtaxat. Quod tamen S. Doctor
censet loco citato.

Alii denique, ut Dominicus Soto, &c. asse-
runt penitentem ut unum v. g., unum gradum
gratiæ præteritæ, & unum novum ratione peni-
tentia præteritæ recipere; sicut & omnes gradus
præteritos, si eis præteritæ penitentia intensio cor-
respondat.

Omnes istæ opiniones, etsi probabiles, incre-
tæ sunt (ut dixi) quia circa præsentem quæstio-
nem nobis incerta est Dei voluntas, à qua reso-
lutio illius dependet, non à ratiocinationibus no-
stris, purè humanis. Quæmodum enim bona
opera nostra non nisi dependenter à divina accep-
tatione mercedem promerentur æternam; ita
non nisi ex benigna Dei acceptatione proveni-
t, quod opera nostra bona mortificata, recuperata
gratiæ sanctificantæ reviviscant; & ad tantum vel
tantum gradum reviviscant. Divina verò accep-
tatio, seu voluntas, nobis non innouat per ca-
tio

focinationem purè humanam, sed per verbum Dei scriptum, vel traditum. Ex quo nihil certi habemus sive pro illa, sive pro illa opinione: quia Scripturæ testimonia (quæ ad id proferuntur) uniusquique secundum suam explicat opinionem, uti & testimonia Sanctorum. Et fortasse suam circa hoc voluntatem nobis incertam Deus esse voluit, ne studium proficendi in pœnitentia, ad recuperanda merita deperdita pigrescat. Si enim sciremus per pœnitentiam intentam dumtaxat ut unum vel duo v. g. recuperari merita omnia deperdita, hoc sperando pigresceret humana segnitates, nec fatigaret ad acquirendam pœnitentiam perfectiorem. Nunc verò dum necessarius ad hoc pœnitentia ignoratur gradus, profectò & studium ad perfectiorem pœnitentiam perveniendi, & ad hoc nihil negligendi cura accenditur, non spernitur, prout in simili observat Augustinus l. 21. de Civit. Dei cap. ult. n. 5.

CAPUT CXXXV.

Sine voto Sacramenti Pœnitentiæ, per virtutem Pœnitentiæ in novæ Lege peccata non remittuntur.

1378 **Q**UOD per contritionem (quæ principalis est actus virtutis pœnitentiæ) quamlibet perfecta sit, peccata in lege nova absque voto Sacramenti Pœnitentiæ non remittantur, fide certum est ex definitione Concilii Tridentini sess. 14. c. 4. docentis, quòd est contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto (quod in illa includitur) non esse adscribendam.

1379 Neque ex hoc conditio Christianorum censeri potest deterior conditione Judæorum. Imò longè melior est: quia per institutionem Sacramenti Pœnitentiæ Christianorum cum Deo reconciliatio longè facilior certiorque effecta est, quam olim fuerit reconciliatio Judæorum.

Primo, quia ad reconciliationem, seu peccatorum remissionem non sufficit qualicumque dolor ac desipientia de peccatis commissis, nec qualecumque propositum de amplius non committendis; sed necesse est ut propositum illud & dolor ex amore Dei prædominante procedat, uti postea videbitur; atque in super necesse est ut propositum illud procedat ex plena, firma & efficaci voluntate faciendi quicquid necessarium est ad cavendum relapsum. Quæ duo faciliè profectò non acquiruntur, nec Deus, secundum ordinariam gratiæ suæ œconomiam, statim ea largitur, & in nobis operatur (juxta S. Thomam 1. 2. q. 113. a. 10.) sed post multas preces, exercitiisque pietatis ac pœnitentiæ, uti pluribus ostensum est supra: Igitur conditio qua plura efficacioraque subministrat media ad acquirendas dispositiones illas, reconciliationem seu remissionem peccatorum efficit faciliorem certiorumque. Plura verò, efficacioraque ad id media subministrat institutio Sacramenti Pœnitentiæ. Quia humilis illa & verecunda actio, quæ nos oportet peccata nostra, quamlibet occulta, homini confiteri, medium est præstantissimum ad impetrandum à Deo contritionis gradum necessarium ad remissionem peccatorum. Verba quoque Sacerdotis, Christi vice agentis in hoc Sacramento, ad gradum illum excitandum plurimum conferunt, sicut & praxis actualis operum pietatis ac pœnitentiæ, ad debitam contritionem impetrandam ab ipso præscriptorum, dum differendam judicat absolutionem. Quæcumque enim sunt in administrando Pœnitentiæ Sacramento, consideranda non sunt velut simplices

Tom. III.

actiones virtutis pœnitentiæ, sed velut actiones Sacramenti Pœnitentiæ, quibus gratias suas Dominus alligavit. Et ideo consideranda non sunt velut jugum grave & durum novæ legis, sed velut medium facile, quod lex nova nobis subministrat ad peccatorum veniam consequendam.

Secundò, ipsa quoque Sacerdotis absolutio, tale est medium. Quia dum à prudente dispensatore mysteriorum Dei conceditur, qui secundum Ecclesiæ regulas, sibi probe notas, pœnitentis dispositionem sollicitè examinat, justam pœnitenti fiduciam ingerit, sua sibi peccata esse remissa. Quæ fiducia vix haberi poterat in lege veteri, in qua à certo dispositionis interioris gradu, soli Deo cognito, remissio illa dependebat; ad quem gradum se pervenisse, citra divinam revelationem, nemo certus ac securus erat.

Tertiò, satisfactiones per Christi Ministrum præscriptæ, cumque humili ad Ecclesiæ claves submissione à pœnitentibus præstariæ, & placati-væ justitiæ, quam satisfactiones spontè susceptæ, vel peccatoribus in lege veteri præscriptæ. Quia pars sunt Sacramenti Pœnitentiæ; effectum proinde habentes ex opere per Christum operato. Merito proinde Tridentina Synodus sess. 14. c. 5. dicit, quòd ipsa confessio difficilis, ac peccata detegendi verecundia, gravis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis, & consolationibus levaretur, quæ omnibus dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissime conferuntur.

CAPUT CXXXVI.

Definitio & institutio Sacramenti Pœnitentiæ.

Pœnitentiæ Sacramentum, est novæ legi Sa-
cramentum, quo lapsis post baptismum, contri-
tus & confessi, ac satisfacere paratis, per Sacerdotis ministerium absolutio, seu remissio peccatorum conceditur. Definitionis bonitas ex eo apparet, quòd per eam Pœnitentiæ Sacramenti natura optime de-
claretur, dum & materia ipsius & forma & Minister per eam designantur, & discrimen ipsius à reliquis Sacramentis. Designatur namque materia remota, peccata scilicet post baptismum commissa. Designatur & materia proxima, contritio, confessio, satisfactio. Designatur forma, per quam à reliquis differt Sacramentis, scilicet absolutio. Materia tamen illa remota (peccata uniusque post baptismum commissa) non est materia ex qua Sacramentum hoc constituitur, sed ad quam delendum, seu delendam, Sacramentum est institutum.

Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum à mortuis excitatus, insensivus in Discipulos suos, dicens: "Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt." Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestate remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis Successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit. Et Novatianus, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magnâ ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos expulsi. Quare verissimum hanc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Evangelium annuntiandi (cum Calvinistis) contra hujus Sacramenti institutionem falso detorqueant: Verba sunt Concilii Tridentini sess. 14. c. 1. Verissima quidem; reverè namque Cyrillus Alexandrinus super cap. 20. Joan. ait, quod quando Christus in Disci-

Ggg